

Vragenlijst behandeling fraudesignalen

Inleiding

Het Directieteam van de Belastingdienst heeft in december de opdracht gegeven om bij de verschillende dienstonderdelen te onderzoeken hoe zorg wordt gedragen voor een evenwichtige behandeling van fraudesignalen. Fraudesignalen worden in deze opdracht gedefinieerd als aanwijzingen die opkomen in het fiscale toezicht met betrekking tot mogelijk verwijtbaar gedrag (grote schuld of opzet) van een of meerdere subjecten met als doel om minder belasting aan te geven en af te dragen dan wettelijk vereist of ten onrechte belastinggeld te claimen en te ontvangen. Let wel: bij fraudesignalen staat het nog geenszins vast dat daadwerkelijk sprake is van fraude.

De aanleiding voor deze opdracht is gelegen in de zogenoemde CAF Toeslagen zaken. De blik zal met name gericht zijn op de wijze waarop binnen de verschillende onderdelen zorg wordt gedragen voor een zorgvuldige behandeling van signalen zonder vooringenomenheid waarbij voldoende rekening wordt gehouden met de menselijke maat.

Als eenmaal geconstateerd is dat sprake is van een redelijk vermoeden van frauduleus handelen dan vindt de feitelijke afhandeling daarvan plaats via het strafrecht of het boeterecht. De wijze waarop de verdere strafrechtelijke behandeling van een fraudecasus door de FIOD wordt aangepakt valt buiten de scope van dit onderzoek. Het komt voor dat een casus na aanvankelijke behandeling bij de FIOD terugkomt voor administratiefrechtelijke afdoening. De verdere behandeling van deze casus valt wel binnen de scope van dit onderzoek.

Deze vragenlijst is de eerste stap in de verkenning van de wijze waarop fraudesignalen binnen de organisatie worden opgepakt. Deze vragenlijst zal daarom zeker niet compleet zijn. De bedoeling is om – daar waar nodig – de informatie uit de vragenronde aan te vullen met interviews. Uiteraard staat het je vrij om extra informatie op te nemen of – bij onduidelijkheid – contact op te nemen met het projectteam. Voor een goede uitvoering van de opdracht is een gedegen beantwoording een vereiste. Beschrijf daarbij ook expliciet hoe het in de praktijk er aan toe gaat. De directeuren van de uitvoeringsdirecties hebben in het directieoverleg van december hun volledige medewerking toegezegd.

De uitkomsten van deze vragenlijsten en de interviews zullen worden verwerkt in een rapportage aan de directie, vergezeld van mogelijke verbetervoorstellen. Het streven is om in juli 2020 het rapport op te leveren. De vragenlijsten zullen worden uitgezet bij vertegenwoordigers van de middelen en processen (Vpb, IH, OB, LH, FR, Controle)¹ en bij vertegenwoordigers van die dienstonderdelen die specifiek belast zijn met het behandelen van mogelijke aanwijzingen van fraude. Het is dan ook de bedoeling dat de vragenlijst wordt beantwoord vanuit het perspectief van deze middelen, processen c.q. dienstonderdelen. Ter ondersteuning van dit onderzoek is een klankbordgroep in het leven geroepen waarin vertegenwoordigers van alle directies zijn opgenomen. Zij zullen ook de vragenlijsten uitzetten en innemen. In bijlage 1 tref je een overzicht van de samenstelling van de klankbordgroep.

Vragen

Met behulp van de onderstaande vragen proberen we een beeld te krijgen van de wijze waarop de behandeling van signalen van mogelijke fraude binnen jouw dienstonderdeel plaatsvindt. De vragen zijn bedoeld als hulpmiddel. Als je beschikt over beschrijvingen, evaluaties etc., stellen we het op prijs wanneer je daar in de beantwoording naar verwijst en/of ze meestuurt. Een toelichting, zeker bij vragen die ontkennend worden beantwoord, wordt op prijs gesteld.

Vragenlijst ingevuld door:		
----------------------------	--	--

¹ Met DF&A en Invordering zullen afzonderlijke gesprekken worden gevoerd.

Directie/afdeling/functie:	GO/CCB
Datum:	3 februari 2020

Processtappen	<i>In dit onderdeel zijn vragen opgenomen met betrekking tot de opeenvolgende stappen die bij de behandeling van aanwijzingen worden genomen.</i>
1. Op welke manier komen aanwijzingen met betrekking tot mogelijke fraude op?	Dat verschilt per onderwerp: APV komt in eerste instantie op uit de aangiften IB, SenE en VPB. Woon- en vestigingsplaatsbepaling en overige DGA-problematiek komt op uit (reguliere) onderzoeken, aangiften (meestal uitworp), uit informatie uit het buitenland, info van de FIOD die uit andere acties beschikbaar komt, zelf opgewerkte bestanden of info uit de media.
2. Op welke wijze en door wie worden deze aanwijzingen in eerste instantie beoordeeld?	De eerste weging van aanwijzingen wordt bij APV's gedaan door de Landelijke Poort APV. Deze administratieve werknemers worden bijgestaan door specialisten. De afweging of we overgaan tot woon- en vestigingsplaatsbepaling en of dat we DGA-problematiek (AB, TBS) gaan aanpakken, wordt gedaan door heffer, controlemedewerker, kc en specialist (in onderlinge samenwerking).
3. Welke criteria worden daarbij gehanteerd?	Betrouwbaarheid van het signaal, overige aanwijzingen in onze systemen en bestanden (ABS, IKB) aantallen, belangen, kansen op succes, uitstraling, etc.
4. Op welke wijze en door wie worden aanwijzingen na een eerste beoordeling eventueel verder opgewerkt?	Nader onderzoek naar het feitencomplex is voorbehouden aan deskundigen, dus door heffer, controlemedewerker en specialist (in onderlinge samenwerking). De wijze van opwerken verschilt per geval: soms wordt eerst via eigen info en bijv. derdenonderzoeken beoordeeld of er een reëel risico is en dan wordt de belanghebbende bevroegd. In andere gevallen wordt al snel het fiscale probleem/risico met de kc besproken of direct voorgelegd aan de belanghebbenden.
5. Wat zijn de mogelijke gevolgen die voortvloeien uit een opgewerkt signaal en wie zijn daar vanuit de Belastingdienst bij betrokken?	Contacten met belastingplichtigen en adviseurs in de vorm van brieven, e-mails, besprekingen, aanslagen, beschikkingen, uitspraken op bezwaar, beroepsprocedure, instellen controles of derdenonderzoeken, aanmelding bij BFC'r/CA, AMLC etc.
6. Is sprake van speciale afdelingen of teams die signalen oppakken of uitwerken?	Ja, de CCB is een specialistisch team dat acteert in de driehoek IB, SenE en VPB, aangevuld met formeelrechtelijke problematiek. Daarnaast hebben we ook nog OB- en OVB-specialisten.
Vastleggingen	
1. Welke applicaties worden gebruikt voor de bovenvermelde processtappen? En wat is de status van deze applicaties?	Voor APV werken we met de zgn. APV-applicatie die landelijk door tientallen collega's wordt gebruikt en gevuld met individuele zaken. Voor MKB-constructies hebben we een vergelijkbare database. Projecten als Monaco en Panamapapers worden hierin ook opgenomen. Voor andere activiteiten hebben we geen database: daar lopen de resultaten mee in de heffing van het kantoor. Signalen en risico's worden ook in IKB en AKI opgenomen (evt. met code 88 worden aangiften geblokkeerd).
2. Is het gebruik van deze applicaties verplicht?	Bij APV en MKB-constructiebestrijding is het gebruik verplicht
3. Ondersteunen deze applicaties de beslissingen die door de gebruikers moeten worden genomen en zo ja, hoe?	Ja, bijv. voortgang, bewaken doorlooptijden, selecties op belastingplichtigen, adviseurs, belangen, aanmaken standaardbrieven, rappellen, VSO's e.d.
4. Worden deze applicaties gebruikt ten	Jazeker, APV heeft al 1,6 miljard opgeleverd, hetgeen we op individueel niveau kunnen

behoefte van verantwoordings-rapportages en zo ja, hoe?	verantwoorden omdat deze cijfers rechtstreeks uit de applicatie komen. In verschillende Halfjaarsrapportages van de Belastingdienst staan de opbrengsten van APV. De cijfers van bijv. Panamapapers zijn ook gebruikt in rapportages van de Belastingdienst.
Spelers in het proces	
1. Welke collega's worden betrokken in het oppakken en uitwerken van fraudesignalen en wat is hun rol?	Zo lang het risico's zijn worden heffer, controlemedewerker, ontvanger, KC en teamleider meegenomen. Ook wordt er samengewerkt met andere CCB's, MKB-construtiebestrijders, met Trafi, VhV, ZVP etc. Bij fraudesignalen worden de BFC'r en de CA ingeschakeld.
2. Vindt afstemming plaats in de vaktechnische lijn? Zo ja: - wanneer (bij welke processtappen) - met wie - betreft het (verplicht) advies of goedkeuring	Jazeker, met de VTA en de VACO. Desnoods ook direct met de LAVACO als het een kantoor- of segmentoverstijgende kwestie is. Soms is advies genoeg, andere keren gaat het om informeren of goedkeuren.
3. Vindt (standaard) afstemming plaats met leidinggevend? Zo ja: - wanneer (bij welke processtappen) - met wie - betreft het (verplicht) advies of goedkeuring	Jazeker, met TL en plv. directeur e/o regiodirecteur. Zo vroeg mogelijk in het proces is er afstemming. Hangt wel van de zaak af.
Beheersmaatregelen	
1. Zijn er procesbeschrijvingen m.b.t. de bovengenoemde processtappen en zo ja, welke?	Nee, de aanpak en werkwijze is altijd weer afhankelijk van de zaak.
2. Zijn in handboeken, leidraden en instructies aanwijzingen opgenomen voor het oppakken en uitwerken van fraudesignalen. Welke?	Handboek APV en Praktijkhandreiking APV. Voor woon- en vestigingsplaats zijn instructiefilms gemaakt die op Belastingnet staan. Ook geeft de CCB veel lezing en EP's over de aanpak van constructies. Daarbij wordt ook altijd gewezen op de fraude-aspecten in bepaalde structuren.
3. Is sprake van externe uitingen waarin de aanpak staat omschreven (denk aan het Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst, het protocol AAFD, instelbesluiten etc.)?	Instelbesluit voor de CCB en coördineren van bepaalde werkzaamheden, bijv. APV of woon- en vestigingsplaats.
4. Is er ruimte om van handboeken etc af te wijken en zo ja hoe?	Ja, het is bijna altijd maatwerk.
5. Is de uitwerking van de processtappen onderhevig aan kwaliteitstoetsing (review, FIX, ADR of anderszins)?	Nee, wel inhoudelijke toetsing door Brieven en beleidsbesluiten t.z.v. de Praktijkhandreiking APV.
6. Op welke wijze wordt de eventuele kwaliteitstoetsing vastgelegd (denk aan KMO)?	Niet, voor zover ik weet.
7. Wordt er periodiek gerapporteerd over de uitwerking van fraudesignalen en zo ja op welke wijze en aan wie?	Niet gerapporteerd maar wel periodiek overleg met FIOD en CCB.
8. Is er anderszins aanleiding om de beheersing van fraudesignalen tegen het licht te houden (klachten ombudsman, rechtszaken etc.)?	Nee, (nog) niet. Dubbele petten discussie speelt wel als de CCB bijstand verleend aan de FIOD; daarna mag de inspecteur niet meer bij de aanslagregeling, bezwaar en beroep betrokken zijn.
9. Welke waarborgen zijn er dat de vastleggingen van (behandeling van) mogelijke fraudesignalen verantwoord worden gebruikt bij andere middelen en processen en op andere (latere) tijdstippen?	Niet bekend
Overig	

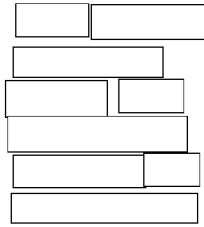
1. Komt het voor dat burgers of ondernemers die zelf niet deelnemen aan een mogelijke fraude maar wel op enigerlei wijze zijn gelieerd aan een (mogelijke fraudeur) aan een zwaardere vorm van toezicht worden onderworpen? Zo ja, hoe wordt een zorgvuldige behandeling dan geborgd?	De betrokkenheid van bepaalde gemachtigden kan leiden tot meer toezicht omdat bepaalde adviseurs confectie-constructies in de markt zetten. Altijd weer een individuele toetsing.
2. Zijn er onderwerpen of processtappen waar verbetering mogelijk/nodig is?	Ja, verbetering is altijd mogelijk. Hoe pakken we adviseurs aan die op verhullende wijze ('juridische verweren') trachten onder de verstrekking van gegevens en inlichtingen uit te komen. Kennelijk werkt hun werkwijze en gaan te veel inspecteurs 'akkoord' dat bepaalde (buitenlandse) gegevens niet worden verstrekt.
3. Zijn er buiten de bovengestelde vragen nog onderwerpen die in de uitwerking aan de orde moeten komen?	De rol van advocaten-belastingkundigen begint bijzondere hinderlijke vormen aan te nemen. Deze advocaten verstoren het fiscale proces en de verstandhouding tussen burger en overheid. Het gaat vaak al helemaal niet meer om de inhoud en de waarheid maar om het verhullen daarvan door het opwerpen van zo veel mogelijk formele beletselen. Dit kan alleen via wetgeving wordt opgelost/aangepakt: wat gaat de wetgever doen?
4. Zo ja, is daar ook documentatie over beschikbaar?	Zie de stijging van procedures over naleving van de informatieverplichtingen van art. 47 AWR en volgende.
5. Wie kan dit onderwerp inhoudelijk toelichten?	CCB-leden

Projectteam

	06	
	06	
	06	

Bijlage 1: Leden klankbordgroep

	FIOD
	MKB
	Douane
	FIOD
	MKB
	CD Vaktechniek
	GO
	P
	I&S
	CAP
	CD Vaktechniek
	DF&A
	FJZ

MKB
UHB
CD Vaktechniek
CD Vaktechniek
Toeslagen
P